

GAZETA POZNANSKA.

Nro. 60.

w Środę dnia 27. Lipca Roku 1808.

O B W I E S Z C Z E N I E.

Rada Gospodarcza Legionu 3go będąc upoważnioną od kommissyi likwidacyjney do odbierania z departamentu Poznańskiego zaległości wynikających z pospolitego ruszenia, stosownie do uchwały bywszey kommissyi rządzącej; przeto też rada Gospodarcza, ma-honor wezwac szanownych obywateli, którzy dotąd niezapłacili powyszą zaległość, aby takową niezwłocznie, przed upłynięciem m. b. Lipca w kamienicy pod Nr. 173 na ulicy Napoleńskiej w Poznaniu do kassy legionowey złożyli, a to za kwitem JPana Taroniego płatnika legionu, i za potwierdzeniem tegoż kwitu przez W. Pułkownika Mończewskiego do niszczenia się. — Inaczej sami sobie przypisać muszą

szą nieprzyjemne skutki exekucyi woyskowej. — Rada Gospodarcza legionowa jest uwiadomioną przez kommissyą likwidacyjną, iż Prześwietna Prefektura Departamentu Poznańskiego dała wiedzieć każdemu z szanownych obywateli, znajdujących się w rzędzie dłużnych, wiele i za co, każdy z tychże zapłacić powinien, tudzież, że d. 4. Lipca już upłyniony, był przeznaczony, za ostateczny termin. — Dan w Poznaniu d. 15. Lipca roku 1808.

General Brygady, Major Legionu 3.
Orderow Legii honorowey i
krzyża woyskowego kawaler
H a u k e.

z Warszawy d. 19. Lipca.

Na dniu 1. Sierpnia r. b. otworzy się w Warszawie w Arsenale przy 1wszym batalionie Artylleryi szkoła zakładowa Artylleryi i Indzynierów, którą JO. Xiążę Minister Woyny, korzystając z talentów i gorliwości officerów tak w aktualney służbie będących, iako też i tych, którzy nie będąc w służbie ofiarowali się służyć krajowi, sposobiąc i uczaiąc woyskową młodzież, założyć postanowił, i w czym iako Polacy dają przykład czystego patriotyzmu i najlepszych chęci dla oyczyzny, które zapewne znajda wzgląd u N. Króla umiejącego cenić i nadgradzac takowe przymioty.

Zamiarem tey szkoły jest: kształcić przyszłych officerów do korpusów artylleryi i Indzynierów. JO. Xiążę Minister Woyny poleciwszy organizacyą iey Radzie Dyrekcyjney, do której mianowanemi zostali W. Pod-

Pułkownik Redel iako Prezydent, Kapitanowie Firling, Hauschild i Gutkowski iako członki, wyłożył własnym kosztem pierwszy fundusz na zakupienie i przygotowanie sprzętów, instrómentów, ksiązek i wzorów dla 48. uczniow: gdyż do tey liczby, szczupłość funduszow, i obwód wolnego miejsca w Arsenale, szkołę ograniczyć przymusił.

Lubo ta szkoła przeznaczoną jest dla samych woyskowych batalionu Artylleryi i korpusów piechoty i jazdy Legionu 1go, iednak JO. Xiążę Minister Woyny chcąc ułatwić młodzieży nie będącej w służbie, a chcącey się kształcić, sposobność nabierania potrzebnych nauk i wiadomości, zezwolił aby połowa miejsc ustanowionych, zachowaną była dla cywilnych, którzy nosić będą imie uczniow zewnętrznnych. Nie odrzeczy więc będzie, uwiadomić publiczność, którą ta instytucya zbliża interessuie, o niektórych szcze-

gółach organizacyi tej szkoły, przez Radę Dyrekcyjną zrobioney i przez JO. Xięcia Ministra Woyny potwierdzoney.

1mo. Nauki w tej szkole dawane będą: Matematyka niższa, iako to: Arytmetyka, Geometrya, Solidometrya, Trygonometrya, Geometrya praktyczna i Algebra do 2go stopnia. Ręczny rysunek, sytuacya czyli rysowanie planów, Architektura cywilna, Architektura woenna, czyli fortyfikacya polowa i stała. Artyllerya teoryczna i praktyczna, i Pirotechnika czyli nauka o ogniach wojennych i kunsztownych. Języki, Francuzki i Rossyjski. Historia i Geografia, szczególniey kraiu Polskiego.

Nauki podzielone będą na dwie klasy i cały kurs onych w trzech latach zakończy się. Dla tych iednak uczniów; ktorzy przed wyiściem tego czasu zdolnemi okażą się słuchać wyższych umiejętności, ustanowiona będzie klasa, w której Mechanika, Hidraulika, Fizyka i Geografia Astronomiczna, dawanemi będą.

2do. Uczniowie tak wewnątrzni iako i zewnątrzni nie będą przyiętymi do szkoły, tylko gdy Rada Dyrekcyjna uzna ich za zdalnych i za poprzedniczym zezwoleniem Ministra Woyny. Dzień 25 Lipca r. b. wyznaczonym jest, chcącym weyść do tej szkoły, dla zdania examinu, po którym ci co nawięcey zdolności okażą, pierwszeństwo do umieszczenia siebie otrzymają. Urzymanie uczniów zewnątrznych i opatrzenie ich w potrzeby przyzwoite, zostawia się rodzicom, lub tym, przez których do szkoły oddanemi będą. Każdy uczeń zewnątrzny płacić będzie co pół roku z góry po zł. poskich 100. Mondur zewnątrzni uczniowie nosić będą zielony z wyłogami czarnemi a kołnierzem ponsonym. Uczniowie tak wewnątrzni iako i zewnątrzni obowiązani będą służyć kraiu lat ośm, rachując od czasu weyścia do szkoły. Wszyscy uczniowie ile możności razem, i w bliskości szkoły mieszkać będą, a to dla

lepszego dozoru. Officer mający inspekcyą w Batalionie, mieć równie będzie dozór w szkole, i rapport każdego dnia po skończonych lekcyach dyrektorowi szkoły uczyni, w którym stosownie do żądania Professorów wyszczególni każdego ucznia, który przytomnym na lekcyi nie był, lub innym iakowym sposobem wykroczył.

3tio Co pół roku examina publiczne w przytomności Rady głównej szkolnej, ze wszystkich Professorów złożoney, odbywane będą. W pierwszym półroczu examen i rapport na 1go Lutego, a w drugim na 1go Lipca wygotowany i Radzie przez Professorów podany bydz ma. Rok szkolny zaczynać się będzie 1go Września, a kończyć ostatniego Czerwca, tą tylko razą rozpocznie się 1go Sierpnia.

Rada główna szkolna z szczególnych raportów od Professorów podanych, ułoży ogólny dla przesłania go Ministrowi Woyny, w którym nietylko postęпки w naukach, i zdadności do nich, ale i konduita każdego wyszczególnioną będzie. W tymże raporcie wymieni tych, ktorzy szczególniey w naukach postąpią, żądając od Ministra Woyny, aby byli zaszczyconemi nadgroda honorową, mając sobie zapewnione oprócz tego pierwszeństwo do awansu; żaden albowiem kandydat, stosownie do instrukcyi Radzie Dyrekcyjnej danej, officerem w Artylleryi lub u Indzynierów nie zostanie, który nie złoży przed Radą główną dowód zdadności, z otrzymaniem od teyże świadectwa.

Honorowa nadgroda będzie Orzeł biały srebrem haftowany na lewym boku kurtki w miejscu orderu. Postęпки iednak w naukach bez konduity nie będą mogły do niey dawać prawa.

Uczniowie, ktorzyby przez niedbalstwo żadnego postęпку na publicznych examinach nie okazali, lub złą konduitą rządili się, oddalonemi ze szkoły zostaną.

4to. Będzie Rada gospodarza szkoły do

zawiadywania funduszami iey: z tych dawane będą posiłki, za zezwoleniem Ministra Woyny, tym Professorom, którzy nie będą w aktualney służbie, potrzebować onych mogliby. W końcu każdego kwartału podawany będzie Ministrowi Woyny stan kassy, iako też przychodu i rozchodu,

Professorami w tey szkole są: Pod-Pułkownik Redel, Kapitanowie Gutkowski, Hauschildt, Firling, Krysiński, Hoffmann, i Podporucznik Bogdanowicz. Zaś Professorami zastępcami, Kapitan Kamiński, Porucznik Kurczyński i Podporucznik Schubert.

Wiadomo jest powszechnie, iak wielu biegłych officerów i światłych obywateli, wydały rozmaite szkoły wojenne za panowania Stanisława Augusta ustanowione. Znająca to publiczność z utęsknieniem oczekiwała otwarcia się podobney szkoły: gdy zaś ta, za staraniem JO. Xięcia Ministra Woyny ustanowioną została, jest nadzieia, iż tak rodzice swych dzieci, iako też i młodź sama, czująca w sobie zdolność do osiągnięcia wyższych umiejętności, i pragnąca z czasem stać się prawdziwie użyteczną swey oyczyźnie z ukontentowaniem pośpieszy do otwierającej się szkoły, dla nabrania tam pierwszych zawiązków, bez których żaden geniusz wznieść się nie potrafi.

z Paryża d. 11. Lipca.

W Placencyi ogłoszono publicznie przy wielkiej uroczystości konstytucyjne Senatus-Consultum d. d. 26. z. m. przez które kray ten z Francją połączony został.

Bieg kuryerow między gabinetem Tuilleries i zagraniczem, ciągle jest bardzo liczny.

Dalszy ciąg konstytucyi Hiszpańskiej.

Tytuł VII.

O Senacie.

Art. 32. Senat składa się: 1) z Infantów Hiszpańskich okoro doszli lat 18; 2) z 24 członków mianowanych przez Króla, z po-

między Ministrów, Generalów, Posłów, Radców stanu, i z członków rady Kastyllii.

Art. 33. Rady stanu aktualni, są zawsze członkami Senatu, nienastąpi nominacya żadna chyba że z członków 24, który ubędzie.

Art. 34. Prezydent Senatu będzie mianowany przez Króla a wybrany z pomiędzy Senatorów. Jego obowiązki trwać będą rok ieden.

Art. 35. Senat zgromadza się na rozkaz Króla, albo na wezwanie Junty lub iednego z iego urzędników interessów wewnętrznych.

Art. 36. W przypadku iakiego zbroynego powstania, lub zagrożenia niebezpieczeństwa krajowi, Senat na propozycyą Króla, zawiesić może rząd aktu konstytucyonalnego w kraju na czas pewny.

(Niektóre inne artykuły tyczą się urządzenia dwóch Juntów Senatorskich, każdej z 5ciu członków; iedna z tych ma czuwać nad wolnością każdego w szczegulności, druga, nad wolnością druku. Senator iednakże dwóch ostatnich Kommissyów mianować nie będzie aż w dwa lata po ogłoszeniu niniejszey konstytucyi, epoka, w której rozpocznie się wolność druku.)

Art. 49. Działania, czyli to Junty Elekcyjów, nominujących deputowanych prowincyi, czyli Juntów municypalnych, mianujących deputowanych miast, niemogą bydź rozwiązane iakoby niestósowne do konstytucyi, chyba przez Senat, który zadecyduje w tey materyi na propozycyą Króla.

Tytuł VIII.

O Radzie Stanu.

Art. 50. Uformowaną będzie Rada Stanu, w której Król prezyduje; składa się z członków 30 naymniey, a naywięcey z 60. Podzielona na 6 wydziałów, to iest: sprawiedliwości i religii, wewnętrzny i policyiny; wydział skarbowy, wojenny, marynarki i Indyów.

Art. 51. Członkami urodzonymi rady stanu są: Ministrowie i Prezydent rady Kastylijskiej; przytomni będą sessyom rady stanu, jeżeli osądzą za potrzebę, nieskładając żadnego wydziału, i nie wchodzą w liczbę w powyższym artykule wyrażoną.

Art. 52. Do rady stanu przywiązani są poradcy, audytorowie i adwokaci.

Art. 53. Projekta do prawa cywilnego i kryminalnego toż urzędzenia powszechne administracyi, będą roztrząsane i exekwowane przez radę stanu.

Art. 54. Względem prawności i władzy sądowej pomiędzy ciałami administracyi i sądownictwa, w sporach administracyjnych, lub w pozywaniu przed sąd agentów albo emploiwanych administracyi publiczney: do tey należeć będzie roztrząśnienia.

Art. 55. Rada stanu w interesie swej pensyi, ma tylko głos poradny.

Art. 56. Dekreta królewskie w materjach do władz Cortes należących, po roztrząśnieniu ich w radzie stanu, mają moc prawa aż do pierwszego zebrania się Cortes.

Artykuł IX.

Władze Cortes.

Art. 57. Władze Cortes czyli Junty narodowe złożone będą z 150 członków, podzielonych na trzy stany, to jest: stan duchowny, stan szlachecki, i stan ludu, duchowni zasiadają miesce po prawey stronie tronu, szlachta po lewey, a lud naprzeciw.

Art. 58. Stan duchowny składać się ma z 25 Arcybiskupów i Biskupów.

Art. 59. Stan szlachecki złożony będzie z 25 członków, którzy mieć będą tytuł Grandów Cortes.

Art. 60. Stan ludu składać się będzie z 40 deputowanych z prowincyów; z 30 deputowanych z miast pryncypalnych, z 15 kupców, z 15 deputowanych z akademii, wybranych z pomiędzy osób dystyngwowanych w wiadomościach i sztukach.

Art. 61. Arcybiskupi albo Biskupi skła-

dający rząd duchowny, wyniesieni będą do godności członków władzy Cortes przez piśmo stwierdzone wielką pieczęcią stanu. Niemogą być usunięci od wykonywania swey funkcyi, chyba na mocy dekretu sądu przyzwoitego i w formie autentycznej.

Art. 62. Szlachta mieścić się mająca w klasie Grandów Cortes, powinni posiadać rocznego dochodu przynajmniej 20,000 piastrow, i mieć zasługi znaczne w karyerze cywilney i militarney. Wezwani będą do tey klasy na piśmie stwierdzonym wielką pieczęcią stanu. Niebędą mogli być usunięci od wykonywania swey funkcyi, chyba na mocy dekretu sądu przyzwoitego i w formie autentycznej.

Art. 63. Deputowani prowincyów przez też władze mianowanemi będą, ieden deputowany z 300,000 mieszkańców przynajmniej. Dla czego prowincye będą podzielone tak, ile potrzeba ludności, iżby podług prawa wybierać mogły iednego deputowanego.

Artykuły 64, 65, 66, 67, 68 i 69 tyczą się formalności, podług których deputowani z ludu czy z kupiectwa lub akademii mają być obierani.

Art. 71. Władze Cortes zgromadzać się będą na wezwanie Króla; niemogą być suspendowane, odsunięte lub rozwiązane bez ięgo rozkazu. Raz najmniey co trzy lata zgromadzać się będą.

Art. 72. Prezydent władz Cortes mianowany będzie przez Króla i wybrany z 3 kandydatów, podanych przez Cortes, zebraniem lub większością głosów.

Art. 73 i 74. Przy otworzeniu każdego posiedzenia podadzą 3 kandydatów na prezesów, 2 na vice prezesów, 2 sekretarzy, i do trzech komisaryów to jest: kommissyi sprawiedliwości, wewnętrzney i skarbu.

Art. 75. Posiedzenia Cortes niebędą publikowane; wota i deliberacye będą publikowane.

Art. 76. Opinie ani wota publikowane.

mi lub rozgłaszanemi być niemogą. Każda publikacya sposobem druku lub w innych wydana przez Juntę Cortes lub którego z ich członków za akt rokoszu uważaną będzie.

Art. 77. Zmiany, któreby musiały nastąpić, czy to w Kodexie Cywilnym albo Kryminalnym, czy w systemie nakładów pieniężnych, przełożone będą do deliberacyi władzom Cortes, przez mowę rady stanu.....

Art. 80. W przypadku gdyby Cortes sądziły mieć przyczynę słusznego użalenia się na postępowanie, którego z Ministrów, suplika zawierająca opis uciążliwości i powodów, zamiesioną zostanie do stóp tronu przez deputowanych. Król każe te suplikę roztrząsnąć kommissyi złożoney z 6 radców stanu i z 6 członków rady Kastylji.

Art. 81. Dekreta królewskie expedyowane na mocy deliberacyi Cortes ogłaszane będą z tą formułą: *wysłuchawszy władz Cortes.*

Tytuł X.

O osadach Hiszpańskich w Ameryce i w Azji.

Art. 82. Osady Hiszpańskie w Ameryce i Azji, używać będą tychże praw co i naród hiszpański.

Art. 83. Każde królestwo i prowincya zawsze mieć będzie przy rządzie swych deputowanych, czuwać mających nad ich interesami, i wyobrażających reprezentantów przy władzach Cortes.

Art. 84. Deputowani ci będą w liczbie 20 to jest: 2 z Hiszpanii nowey, 2 z Peru, 2 z Nowey Grenady, 2 z Buenos Ayres, 2 z Filipinów, 1 z Wyspy Kuba, 1 z Porto Ricco, 1 z Prowincyi Wenezuela, 2 z Charlas, 1 z Quito, 1 z Chili, 1 z Gwatemali, 1 z Prowincyów Północnych Wewnętrznych Nowey Hiszpanii i 1 z Prowincyów wschodnich.....

Art. 86. Deputowani ci funkcya swoją przez lat 8 sprawować będą, jeżeli przy expiracyi tego terminu następcy ich nieprzejdą

kontynuować będą swą funkcya aż do przybycia zastępców.

(Resta w przyszłej gazecie.)

z Kassel d. 12. Lipca.

Dnia 2. t. m. o godzinie 11. N. Pan udał się wśród bicia z dział do pałacu oranżeryi, gdzie Stany Królestwa, Rada Stanu etc. przy sięgę wykonały. N. Pan miał mowę. Stosownie do tej mowy wyszedł dziś z strony Ministra JW. następujący:

Obraz stanu Królestwa Westfalskiego.

*Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu.
W pałacu Królewskim w Kassel
dnia 3. Lipca roku 1808.*

*My Hieronim Napoleon z Bożey Łaski
i przez Konstytucyą Król Westfalii,
Xiążę Francuzki etc.*

„Mianowaliśmy i mianujemy JPana Simeon, Ministra Sprawiedliwości i Spraw wewnętrznych, tudzież JJ. PP. Radców Stanu Müller i Leist, aby się udali w dniu 7. Lipca roku 1808. na zgromadzenie Stanów, i przełożyli im stan Królestwa.

(Podp.) Hieronim Napoleon.
Na rozkaz Króla.
Minister Sekretarz Stanu,
(Podp.) Hrabia Fürstenstein.

Mci Panowie Deputowani Stanów Królestwa!

Król Jmć zlecił mi, bym W Panom stan Królestwa przełożył. Poznajcie W Panowie w obrazie tym korzyści nowego składu; nieprzerwaną staranność Króla w zabezpieczeniu ich W Panom na zawsze i ile uczynić możecie w wspieraniu oycowskich Jego zamiarów. Obok szczęśliwych owoców, które w siedm miesięcy zakwitnęły, utrzymacie W Panowie liczne zawiązki tych, których rozwinięcie się rząd gotuje, a które czas i dorady W Panów do dojrzałości doprowadzą.

Ludy, których W Panowie reprezentan-

łami iestęście, dopoki zostawały podzielone pod wielorakimi panowaniami, nie miały żadnego prawa do szaczonego rzędu pomiędzy narodami.

Hannover, za odległy dla bezpieczeństwa swego od średniego punktu mocarstwa brytańskiego, był na stałym lądzie, iakoby zakładem przeciw niesprawiedliwym uroszczeniom Królów Angielskich.

Pruśkie, naywięcej przed niewielu laty pozgromadzone prowincye, Monarchii od Fryderyka nad naturalną iey wielkość wyniesionej, wplątane były w nieszczęścia następcy.

Brunświk i Hessya, pociągnione systematem politycznym swych sąsiadów, utrzymały się, to przez oddanie swych walecznych wojowników w cudzoziemską służbę, tamto przez mądrość i dobrą administracyą Xiążęcia; szczęście przemieniające, które od życia człowieka iednego zawisło.

Ziednoczenie tych nie wielkich krajów nadaie każdemu z nich więcej bogactwa i mocy. Upadają tamy ich handlu i kommersu. Powstaie narod, gdzie były prowincye; wznosi się duch iednomyślności, gdzie mieyscowy i osobisty niemal interes ograniczał widoki. Te to szkodliwe ogólney szczęśliwości przesady w ciasnym ukrywające się zakresie, nikną w otwartej rozległej przestrzeni.

Wszyscy poddani rownymi są w obliczu prawa; to daie opiekę wszelkim sposobom uwielbiania Naywyższej Istności; Nikt nie będzie ceniony z imienia swego wyznania, lecz z postępów. Wszelkie poddaństwo ustaie. Ludzie wolni, gdziekolwiek bądź, prowadzą każdy dla siebie dzieło przemysłu swego; czynią to dla siebie i swych dzieci; niedzieli tam żaden Pan zapracowanego grosza; lecz wierną niosą ludzie wdzięczność, gdy im co dobrego wyświadcza.

Utrzymuie się różnica urodzenia, aby zaszczycony, przypominali sobie czyny i zasłu-

gi, które przodkom ich nadały Szlachectwo, a które iedynie stan Szlachecki czystym i szanownym czynią. Niepochodzi ono z krwi, nie iak zdrowie i siła, fizycznie; Szlachectwo pochodzi z sposobu myślenia i czucia. Szlachectwo, dowodzące prerogatywę swą z przymiotów, na których się gruntuie, iednoczy prawa obecności z prawami wieków, będąc przykładem i wzorem każdej klasy ludzi. Do urzędów, godności, żadne imie niedaie prawa; są one nagrodą i zachętą istotnych usług i zalecających darów. Od ciężarów publicznych nikt się wymawiać nie może; wszystkie w ogólności zaszczycające się opieką rządu dobra, niosą wspólny na sobie obowiązek, uznawać iego opiekę. Szlachectwo, słusznie ubiegające się do wspaniałomyślności i bezstronnictwa, iak mogłoby rościć daley prawa do excepcyi, które w owych niewiadomych czasach exystowały? Mogłobyż odmówić oyczyźnie swą część pomocy, którą iey późniejsze pokolenia niosą?

Jedną przeto z naypierwszych starałości Króla było, rozciągnąć podatki z dóbr do tych, które dotychczas wolnemi od danin takowych były. Stało się to z zachowaniem proporcyi. Rowność w podatkowaniu iest obowiązkiem obywatelskiej i polityczney sprawiedliwości, od której nigdy się rząd nie oddali.

Radę stanu ustanowił Król Jmć z mężów, którzy zdawali się sposobniejszymi od innych, w przedstawieniu Jego naywyższej osobie naygruntowniejszy wiadomości o położeniu każdego oddziału państwa. Wybrani zostali z naydoświadczeńszych urzędników publicznych bywszych prowincyi, z mężów własnością, lub światłem zaleconych. Powołano dwóch członków uniwersytetu götyngskiego, tey to szkoły ukształcania, która tylu zręcznych przełożonych i administratorów z łona swego wydała. Pomiedzy wielu zachętami, których Państwo niemieckie naukom, nieszczędziło, tey ieszcze bra-

lowało; zachowane były Królowi, któremu są mile: Konstytucya powołuje uczonych w grono stanów Państwa; chciał Król, ażeby równy zaszczyt w radzie stanu piastowali.

Prowadzenie publiczney edukacyi powierzone zostało sławnemu pisarzowi, którego społeczeńsi słusznie imieniem: *Tacita niemieckiego*, zaszczytli. Wybór ten jest najlepszą rękoymią, iż edukacya publiczna nie tylko niepodzie w zaniedbanie, lecz, jeżeli to bydz może, nowego blasku nabędzie.

Publiczna Edukacya.

Wszystkie kraie, składające Królestwo Westfalii, ubiegały się w wspieraniu urządzeń nauk publicznych. Hessya miała uniwersytety w Marburgu i Rinteln; Brunświk w Helmstaedt; Prussy w Hali, a Hannover pysznił się uniwersytetem w Göttyndze, naynowszym, najsławniejszym i naybardziej uęszczanym. Skutkiem tego ubiegania się liczy Królestwo Westfalii pięć uniwersytetów.

Na taki szacunek, na tyle podzięków zasługują te matki umiejętności, iż się nikt nie dopuści żałować kosztów na ich utrzymywanie. Obok chlubnych owoców gieniuszu i nauki, żadnego oschle rachuby niemają interessu, lubo niemożna tać, iż w tych pięciu wysokich szkołach podaje nauki sto czterdziestu Professorów; że kosztują sześć kroć sto tysięcy franków; że wielka część dawnego uposażenia składa się z utraconych dziś dzierżaw i tym sposobem cały ten wydatek spada teraz na kassy publiczne. Jeżeli z uczonemi akademicznemi preelekcyami połączone będą roboty lyceów, gymnazyów i szkół, tedy publiczna edukacya łatwo Królestwu Westfalskiemu million kosztować może.

Rozliczne wprowadzie wynikają z tąd korzyści: Cudzoziemcy zwiedzają collegia sławnych uczonych, przynoszą w kurs więcej pieniędzy, iak inwitujące instytuta publiczne skarb kosztują. Niemożnabyż mnieyszą liczbą uniwersytetów, podobnież tyle zachę-

cić cudzoziemców i z mierniejszym nakładem i szczupleyszym dostatkim katedr nauczycielskich, osiągnąć wszystko, co się ma, a może ieszcze więcej?

Nie potemu teraz chwila, do rozstrzygnięcia tego; pytanie to oddane będzie iedynie pod rozsądek publicznego głosu, pod roztrząśnienie światłych mężów. W tak ważney sprawie niepoważy się rząd bez nich do żadnego stanowiącego kroku. Lecz przed czasem zapewnić może, iż nauki i nauczyciele każdego czasu doznawać będą opieki iego; żadnemu nauczycielowi nie powinna bydz odmówiona pensya; w miastach, gdzieby się zbytecznym widział uniwersytet, zakładać by należało lycea. Stenwszystkiem ostateczne postanowienie niemają polega na większy lub mniejszy liczbie cudzoziemców; tymczasem zostaje wszystko, iak jest.

Administracya.

Niemniey w administracyi i w wydziale sprawiedliwości było zamiatwanie i przepych. W przedmiotach tych łatwieyszemi są odmiany; użyteczność ich bardziey w pada w oczy, a konstytucya wymagała ich.

Tok administracyi wymaga naywiększey prędkości: Powinna ona działać, a do wolnych form zbywa iey na czasie. Musi więc zależeć od woli iednego. W odmienney cale Kategorii znayduie się bieg prawa. Mało wyiawszy nagłych okoliczności, życzeniem jest stron, aby sprawa ich skrupulatnie roztrząsaną była. Spodziewać się należy, iż zaćmiona przez namiętność i błąd prawda, naylepiey się wyiawnia przez naradzanie się wielu.

I tak powierzonym zostało iednemu Prefektowi, co niegdyś licznym kamerom. Nie było to żadną próbą; iuż skutek we Włoszech i Francyi dowiodł te środki, które też z tego powodu w wielu niemieckich Państwach zaczynają bydz przyjmowane. Odrachowawszy niektóre, od każdej nowej formy nieoddzielne trudności, cznie się iuż, i coraz

lepiej da się czuć, iak wiele bieg interessów na tém zyskał.

Municypalności za nadto wiele było ustanowionych: Już niektóre zredukowane.

Gdzie potrzeba, postanowiony będzie na każdy kanton jeden Burmistrz. Urzędnikarkowy, będzie tém pomiędzy swym kantonom i Podprefektem, czém jest ten między swym powiatem i Prefektem.

O biegu prawa.

W rozlicznych stosunkach polepszony został wydział sprawiedliwości. Źródłem udoskonalenia był Kodex Napoleona i uchylenie sądów dominialnych.

Prawodawstwo to, znosząc z jedney strony substytucyę, a z drugiey otwierając rozrządzeniom właścicieli obszerną przestrzeń, wprowadziło na łono familii przyzwoitszy obowiązek rodzicielskim i prawom dzieci porządek; corki, młodszy synowie, wydziedziczeni na zawsze próżnością dziada, który ich nieznał, niebędą na przyszłość potrzebowały żyć w nędzy obok bogatego pierworodczy i t. d.

O tłumaczeniu Kodexu Napoleona.

Jego K. Mość kazał przetłumaczyć Kodex Napoleona na ięzyk niemiecki, powierzwszy pracę tę biegłym prawnikom; ci porównali najlepsze tłumaczenia, które dotąd powychodziły; spodziewać się należy, iż przez użycie tych tłumaczeń oraz połączenie własnego wspomnianych mężów światła i doświadczenia ich w ięzyku prawniczym, naydokładniejsze tłumaczenie do skutku przywiezione będzie.

Tłumaczenie to iużby było wyszło, gdyby się drukarz był sprawdził; spodziewam się, iż w dwóch miesiącach ukończone będzie; text oryginalny i tłumaczenie są obok siebie; na dole, dla tém większego objaśnienia obudwoch, położone jest wyszłe w Królestwie Włoskiem łacińskie tłumaczenie.

(Dalszy ciąg potém.)

z Frankfortu d. 3. Lipca.

Xiaże Prymas kaze stawiać monument sławnemu Astronomowi Kepler, który przy nimie zaszczyt dlatu P. Daoncler, snyce-rza Stutgarskiego; popiersie Keplera iuż od nieiakięgo czasu było gotowe.

Artysta wystawił płasko rżnięcie na marmurze z Carrary, wyobrażające geniusza astronomii podnoszącego zasłonę Uranii; Moza zaś ta prezentuje Geniuszowi Teleskop przez Keplera wynaleziony.

z Wiednia d. 6. Lipca.

Dnia 3. t. m. przybył tu przeznaczony do Paryża nowy Posel Perski z suitą swoją. Po południu tego samego dnia udał się do Prateru, tuteyszego miejsca zabaw, i oddał potém wizytę nadzwyczajnemu Posłowi rosyjskiemu na tuteyszym dworze, Xięciu Kurakinowi, w własnym jego pomieszkaniu. Wczoray dawał dla niego wielką ucztę, General Andreossi, Posel francuzki. Dziś wychała część suity Posła, a on sam tego wieczora Wiedeń opuścił.

Bieg Kuryerów między Paryżem a Wiedniem tudzież Wiedniem a Petersburgiem, dotychczas bardzo ieszcze jest żwawy.

Dzisieysza dworska gazeta zawiera wszystkie publiczne akta tyczące się nowego następstwa tronu Hiszpanii

z Stambułu d. 10. Czerwca.

Flota W. Sułtana zaczęła, odchodzić do Dardanelłów, iakoż iuż tam popłynęły dwie fregaty i dwie korwety.

S z a r a d a.

Pierwsze jest wniosek
Drugie niedostatek ci wskazuje;
Wszystko nad zbytek
W każdym mieście się znajduie.

Słowo szarady w przeszley gazecie umieszczoney jest: *Gra — ma — tyka.*

D O D A T E K
DO
GAZETY POZNANSKIEY
Nr. 60.

z Neapolu d. 3. Lipca.

Dnia wczorayszego Rada Stanu odprawiła nadzwyczajne posiedzenie, na którym czytane były następujące pisma:

P r o k l a m a c y a.

Baionna d. 23. Czerwca.

Josef Napoleon, Król Neapolitański i Sycylijski.

Ludy Królestwa Neapolitańskiego!

Powołani od Opatrzności, której zamiary nie są Nam wiadome, na tron Hiszpanii i Indjow, uyrzeliśmy się w smutney konieczności, oddalić się od ludu, który tak wiele zasłużył sobie na Naszą miłość, a którego szczęście było Naszą najsłodszą nadzieją, oraz iedynym celem ambicyi Naszey. Ten, co sam tylko czyta w sercach ludzkich, sądzić może o szczerości naszych uczuciow, w brew którym, skłoniliśmy się innemi impulsyami i przyięliśmy nowe Królestwo, którego Rząd oddany Nam został, mocą odstąpionych Nam praw, które wspaniała brat Nasz, Cesarz Francuzów i Król Włoski do korony hiszpańskiej nabył. Z boleścią zapatrywaliśmy się, iż wasza towarzyska organizacya nie jest jeszcze ukończoną; i rozumieliśmy, że im daley od was się oddalamy, tém większym jest obowiązkiem naszym, użyć wszelkich sposobów, będących w mocy Naszey, dla zabezpieczenia niniejszey i przyszley waszey szczęśliwości. I dla tego przyłożyliśmy się ostatecznie do dzieła Naszego i ukonczyliśmy ustawę konstytucyjną Królestwa i w prawie podług zaprowadzonych już po części zasad, które odpowiadają czasowi, w którym żyjemy, zobopólnemu położeniu sąsiedzkich

narodow i charakterowi narodu, którego od początku panowania Naszego staraliśmy się dokładnie poznać. Główne zamiary, które Nas w pracach Naszych prowadziły, były: 1) Utrzymanie Naszey Świętey Religii. 2) Wprowadzenie publicznego skarbu, oddzielnego od Patrimonium Korony. 3) Utrzymanie pośredkuiącego ciała, parlamentu narodowego, któryby był w stanie, oswiecać Xięcia i czynić mu oraz narodowi ważne usługi. 4) Organizacya Sprawiedliwości, która wyroki Trybunałów niepodległemi woli Xięcia i wszystkich obywateli w obliczu prawa równymi czyni. 5) Administracya municipalna, niebędąca własnością kogożkolwiek a do której wszyscy, bez różnicy powoływani bydz mogą. 6) Utrzymanie poczynionych od Nas urzędzeń, końcem zabezpieczenia zapłaty wierzycielom Stanu. Akt ten zaręczony jest gwarancją N. Cesarza Francuzów i Króla Włoskiego.

Potém następuje ustawa konstytucyjna Królestwa Neapolitańskiego.

Od Renu d. 28. Czerwca.

Rozsiewane i u nas przed niejakim czasem wojenne pogłoski, ustały zupełnie. Przybywa tylko po nad Ren wielu popisowych z departamentów, którzy nowo erygowane depots regimentów formują; mówią także o bliskim przybyciu kilku regimentów jazdy. Utrzymują niemniej, iż większa część wojska hiszpańskiego opuści swą oyczyznę, i uda się do Francyi, gdzie w fotrecach i większych miastach garnizony składać będzie.

z Augsburga d. 11. Lipca.

Dotychczasowy turecki poseł w Paryżu

przybył tu wczoray z swym tłumaczem w powrocie swym do Stambułu. Na to miejsce przybył tu dziś następca jego, nowy nadzwyczajny poseł turecki, który natychmiast z swą liczną switą w siedmiu powozach puścił się w dalszą drogę do Paryża.

z Altony d. 16. Lipca.

Xiąże Ponte Corvo, Marszałek państwa, wyjechał dziś z Flottbeck do Glückstadt, z kąd uda się do obozów pod Rendsberg, Flendsberg i Apenrade. Jest mniemanie, iż pociągnie podróż swą aż do Jtlandyi i Fühnen. Spodziewają się jednak z pewnością, iż Jego Xcia Mość powróci na 15. Sierpnia, iak dzień imienin Cesarza Napoleona, do Hamburga, gdzie czynią już przysposobienia na ten obchod w pałacu gubernatorskim.

z Amsterdamu d. 2. Lipca.

Względem przyszłego losu naszego wiele bardzo mówią w publiczności od dni ośm, twierdząc, iż ten utrzymuje się w związku z odmianami, które się dla Królestw Neapolitańskiego i Portugalskiego przysposobiają. Głoszą, iż territorium Królestwa naszego, z iedney strony bardzo będzie powiększone, a z strony rzeki Mozy nieco kraiu odstąpionym zostanie.

z Kopenhagi d. 25. Czerwca.

Zawarto konwencyą z Szwecyą, dla zamiany ieńców podług rangi.

General Francuzki Fryryon, i niektórzy oficerowie Hiszpańscy przybyli do Kopenhagi.

Dnia 23. Maia, Porucznik Heusler atakował z pięciu szalupami kanonierskimi fregatę Szwedzką Freia o 40 armatach w odległości 2 mil od brzegów Norweskich. Po walce trwającej więcey iak godzinę, nieprzyjaciel przymuszony został do ucieczki. Podobnym sposobem ścigany był Bryk Angielski dnia 15. Czerwca niedaleko Kiel.

Urzędowe nowiny dochodzą tylko do

1go tego miesiąca. Major Staffeld wyparował Szwedów z ich okopów pod Sier i Wangier. W inney znowu stronie Norwegii, kompania strzelców Uplandzkich w niewolę zabraną została.

Do Selandyi w tych dniach przybyło 800 ludzi piechoty Hiszpańskiej.

z Kopenhagi d. 12. Lipca.

Odebraliśmy na dniu wczorayszym pewną przez sztafetę wiadomość, że flotta angielska z wszystkiem woyskiem lądowym oddaliła się z Gothenburga i że ją dnia 3 t. m. widziano na północnym morzu, płynącą południowo-zachodnie. Podług wszystkich wiadomości wielkie panowało nieukontentowanie między Szwedami i Anglikami, tak, iż przy oddaleniu się ostatnich od Gothenburga, przemieniło się w istotne razy.

z Petersburga d. 2. Lipca.

W wydanym od Jego Imperatorskiej Mci Senatu dyrygującego, ukazie d. 17. Czerwca, czytamy co następuje:

„Unikając wszelkich nieporozumień w wykonywaniu ukazu naszego dnia 1. Kwietnia roku 1808., przez którym wszelkie angielskie towary rękodzielnicze zakazane zostały, rozkazujemy, rozumieć pod tem także wszystkie angielskie płody iakiegokolwiek bądź rodzaju, czy one pochodzą z Anglii lub z iey innych posiadłości i osad.”

Lista osob wyjeżdżających umieszczona w dzisiejszey dworskiej gazecie, wymienia, między innymi, także Austryacko-Cesarzkiego Posła przy dworze rossyiskim, Hrabiego Meerveldt i aktualnego tajnego Konsyliarza, Hrabiego Kotschubei. (Dorozumiewają się z pewnością, pisze Telegraf Berliński, iż na miejsce Hrabiego Meerveldt, Hrabia Stadion, dotychczasowy Posel na dworze Bawarskim do Petersburga w harakterze Posła wyiedzie.)

z Prezburga 5. Lipca.

Arcy-Xiąże Palatyn przybył tu onegdaj z Wiednia.

N. Cesarz i Król zwołał Seym Węgierski

mający się rozpocząć tu w Prezbargu dnia 28 Sierpnia r. b, Listy Królewskie zwołujące (Litterae Regales) rozpisane już zostały do Stanów Węgierskich.

z Królewca 2. Lipca.

Dnia wczorayszego o godzinie zgiey po południu zaiął się ogień w nowym tutejszym teatrze, nie wiadomo jakim sposobem. Przy północnym wietrze tak się wzniósł pożar, iż w kilku godzinach z całego tego gmachu same tylko mury zostały. Niedawno właśnie ukończono stawianie iego, i pięknie go wewnątrz i zewnątrz wyporządzono, co dwojako daje czuć tę stratę, ile że w terażniejszym czasie nie można myśleć o prędkim iego naprawieniu.

z Londynu d. 18. Czerwca.

(z Monitora)

Wczoray rano, odebrano w Admiralicji i w biurze Lorda Castlereagh, depesze od Admirała Purvis i Lorda Spencer z przed Kadyx. Przywiezione zostały do Portsmouth przez Slop. Minorca, a do Londynu przez Porucznika Stuart. Wiadomości iednakże te, nie są tak nowe, iakby się spodziewać należało. Minorca opuściła woysko nasze pod Kadyx dnia 29. Maia, gdzie korespondencye pomiędzy Admiralami Purvis i Markisem Socorro ieszcze trławy, bez żadnego finalnego układu, tudzież General Spencer żadnego wylądowania nieuskutecznił. Nie masz iednak w tym nic takiego, coby mogło kogożkolwiek zasmucić. Wypadki w Asturyi, Galicyi, ieszcze w Kadyxie wiadomemi niebyły, kiedyśmy już o nich przestrzeżeni zostali; było przeto rzeczą naturalną, iż mieszkańcy miasta tego obawiali się narazić w przyięciu woysk Angielskich do Portu, hacząc, iż gdyby chwycili się tey strony, bez zapewnienia się o popieraniu całego narodu, należałoby im się wystawić na nayokropniejsze skutki niechęci Bonapartego.

Po napisaniu już tego, co poprzedziło, dowiedzieliśmy się ieszcze, iż Oficer Hi-

szpański, z którym General Spencer utrzymywał korespondencyą, był przeciągniony i przekupiony przez stronników Francuzkich, i że General Spencer odkrywszy zamiar zdradliwy wciągnięcia woysk naszych w sidła, cofnął się bez straty iednego człowieka. Jego postępowanie w tey mierze osądzono za rostrone i pelne uwagi, podług wszystkich okoliczności iemu wiadomych.

Sir Arthur Wellesley przybyć nieomieszka do Kork, gdzie ma odebrać kommandę nad wyprawą przeznaczoną do Hiszpanii. Urządzenia sztabu głównego nie są ze wszystkimi ieszcze ukończone; zapewniają iednakże, iż Macon Arbuthnot będzie adiutantem generalnym. PP. Fitzroy Stanhope i Kapitan Compbek, adiutanci Generala wyiechali wczoray do Irlandyi. P. Wiliam mianowany został Sekretarzem Generala, z przyczyny, iż ma szczególniejszą znajomość ięzyka i obyczajów Hiszpańskich.

Expedycya ta z Kork natychmiast wyidzie, skoro tylko Admirał tam przybędzie. Przygotowano okręty do transportowania amunicyi. Mowią, iż z arsenału Królewskiego w Woolwick embarkowano 30,000 ręczney broni, 600 beczek amunicyi i 4 miliony ostrych ładunków; co wszystko bydz ma transportowane do Giiow, Ferrolu lub do Vigo.

Maior Sir Thomas Dyer, oficer rozumny, wysłany został w interessie woyskowym do iednego z Portów Hiszpańskich.

z Londynu 23. Czerwca.

Ministerium karmiło się nadzieją zmiany systemnatu Dworu Peterzburckiego, lub cale powstaniem Rossyi; nawet publiczności swych domniemań za pewność udzieliło; lecz ostatnie listy z Rygi nadzieie te zniszczyły do ostatniego światelka. Pora naycięższa — Zima — przeszła w Peterzburgu bez naymniejszego rozruchu; Negocyanci Rossyjscy widząc zamkniętą drogę na morzu, udali się w własnych widokach i za mądrym za-

obęcieniem rządu, do handlu lądowego, który lubo jest połączony z opóźnieniem i trudnościami, jest zato pewniejszym i zyskowniejszym, i natychmiast otworzył się handel i zamiany produktów z Szwecją, Saxonią, Austrią, a szczególnie z Francją. Druga okoliczność jest smutna, iż Faktorye Angielskie przyciskają do zaspokoienia ich konto, a zdaie się, niemyślą cale o przyspieszeniu zaspokoienia likwidacyi pretensyów naszych Negocyantów, które mają tak do Rządu iak i partykularnych osób w Rossyi.

Przed kilku dniami Król dawał wielką audyencyą; lecz że liczba posłów cudzoziemskich zebrała się aż do Zera, ażeby J. K. Mości i Publiczności nie dać poznać szczupłego zbioru na tey ceremonii, kiedyś tak wspaniałey, umysłono prezentować mu wszystkich Podporuczników zmieniających swe Korpusy, Kapitanów nowo mianowanych, Vice-Admirałów idących zatknąć banderę na którym okręcie, lub żeniących się Baronetów.

Trzy Regimenta składające część tych, które zestawione są na obronę w Sycylii, wsadzono na okręty transportowe; mają płynąć ku brzegom Hiszpanii. List prywatny z Leith w Szkocyi, pod datą 20 maja, zawiera niektóre szczeguły zdarzenia nieszczęśliwego Fregaty le Tartare, przed Portem Bergen w Norwegii.

„Fregata le Tartare należąca do Eskadry Contr. Admirala Vaschou, stojącej pod Leith, posłaną została do Bergen 10 Maia dla schwywania w porcie znaydować się mającej Fregaty. Przybywając 12 do brzegów Norwegii, dowiedzielim się iż Fregata wspomniona odeszła przed 8. dniami, z 3ma czy 4ta okręmi z Indyów wschodnich.

Niewstrzymało to iednakże udania się do Bergen, w zamiarze zabrania okrętów kupieckich 3ch lub 4. Korsarskich. Jedną z naszych

szalup, posunęła się, usiłując odciąć okręt z Indyów Wchodnich stojący pod Bateryami; aliż bat norwegijski zrobił alarm, gdzie natychmiast garnizon stanął pod bronią i zaczęto strzelać. Oddaliśmy się; lecz przebywając wąską ciąsninę, w momencie uciszenia się wiatrów, spostrzegliśmy się być atakowanemi przez 1. Schoonera 5 Szalup Kanonierskich, każda o 5ciu armatach. *) Nieprzyjaciel sypał na nas ogień rżęsty, który nam wielce żagle uszkodził.

Wystrzał armaty zabił Kapitana naszego, walecznego Bettisworth; właśnie kiedy wymierzał armatę, kula mu głowę urwała. Siły nieprzyjacielskie, przyznać trzeba, niebyły tak znaczne; lecz szalupy mieli zapakowane żołnierzami, a nasz ekwipaż składał się z nowozacieżnych. Pozostało z wszystkiego czego tylko użyć potrafił nowy nasz naczelnik Porucznik Syker, odciągnięcie Fregaty; po usiłowaniach znacznych powstanie wiatru do pomogło nam dopiąć tego celu i ochronić Fregatę.

Żalwią mocno straty Kapitana Bettisworth; był to Officer młody, i pelen zasług.

Po odebraniu wiadomości owzięciu Sweaborg, Król Swedzki, kazał ogłosić proklamacyą, podobną bardzo do Listu Pasterskiego.

„Waleczni i wierni Szwedzi, niedaycie się pognebiać nieszczęściu. Podwóycie usiłowań do ratowania Oyczyzny waszey. Dopełniając powinności tak szlachetney, połączcie ufność w Naywyższym. Wszechmocny nie kiedy doświadcza cnoty, lecz nieprzepomni iey wynadgrodzić. Ten, który dopełnia swych powinności w tém życiu, nie będzie obawiał się owego dnia, w którym przydzie mu oddać Bogu rachunek. Niech łaska Pańska będzie z wami!

*) Podług Rapportu Duńskiego tylko każda o iedney armacie.

* * z Trzemeszna d. 15. Lipca.

(Nadesłano do Redakcyi.)

Dziś odprawiła się z powszechnym Radości uczuciem uroczystość, rozpoczęcia Sądów Powiatu Powidzkiego, a to stosownie do przepisów wprowadzonego już Kodexu. WW. Krzymucki Sędzia Pokoju, Dunin Podśędek z zgromadzonem licznem Obywatelstwem Stanu Szlacheckiego i Mieyskiego udali się do kościoła Przewielebnych Xięży Kanoników Lateraneńskich, w którym msza S. śpiewana była, iako i kazanie stosowne do tey uroczystości miane, przez Jmci Xiędza Nowakowskiego Proboszcza Kamienieckiego, sławnego z talentów, i wymowy, po którym śpiewane było Te Deum Laudamus przy setnym wystrzale z moździerzy. Po ukończonem Nabożeństwie ciż WW. Sędziowie otoczeni całą publicznością udali się do izby sądowej, stanąwszy każdy z nich w swym miejscu zabrali głosy pełne wyrazów patryotycznych, zachęcając przytomnych obywateli do pełnienia podobnych obowiązków. Po zakończonych mowach Sessya do dnia następującego odroczoną została. Wszyscy tedy obywatele stanu szlacheckiego, i Magistrat miejscowy zaproszeni zostali na obiad, przez W. Dunina Podśędkę, który otwartym sercem, i z wszelką uprzejmością wszystkim u siebie przyjmował, w czasie którego, gdy zdrowia spełniane zostały stosowne do tey uroczystości, setne wystrzały słyszeć się dały, dzień zaś ten cały, odbyty został w radosnych okrzykach każdego w szczególności stanu.

O B W I E S Z C Z E N I E.

Prefektura Departamentu Poznańskiego.
Odebrawszy ustawę JWW. Ministrow Spraw Wewnętrznych i Policji względem sposobu wydawania odtąd paszportow za granicę, osnowy następującej:

Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Policji.

Nie wzbraniając wolności wyjazdu za granicę,

lecz pragnąc założyć tamę zbytney i nieumiarkowanej emigracyi, zawsze dla ludności Kraiowey szkodliwej, następujące ogłaszaia urządzenie. — 1mo. Nikt zamieszkały w Xięstwie Warszawskim nie może uzyskać zaświadczenia do paszportu, lub paszportu, bez zapisania się w Xięgę ludności. — 2do. Niemiający własney possessyi lub małoletni, złożyć powinien kaucyą złotych 1000 wynoszącą, przez Rodzicow, Opiekunow, Krewnego lub przyjaciela, posiadłość mających zapisaną, zapewniającą: iż na czas paszportem oznaczony powroci. — 3tio. Dający zaświadczenie będą przymuszeni zapłacić tę kaucyą, gdyby wyjeżdżający za granicę w rok od terminu paszportem oznaczonego nie powrócił, lub gdyby nie okazali zaświadczenia śmierci onegoż. — 4to. Żadna władza moc wydawania paszportow za granicę mająca, lub dająca do tychże paszportow zaświadczenia, nie jest mocna wydawać takowychże, bez powyżey wymienionych warunkow, inaczey w przypadku uchybienia terminu powrotu, osoby paszport biorącey, sumę złotych 1000 wypłacić będzie obowiązana. — Urządzenie ninieysze, aby do każdego wiadomości doszło, Prefektom ma być przesłane, a przez tych Podprefektom, Burmistrzom miast, niemniey Magistratowi Policji miasta stołecznego Warszawy komunikowane, do iak najsćisley exekucyi poleczone i w gazetach umieszczone. — Dan w Warszawie dnia 10. Lipca roku 1808.

A. Potocki M. P. J. Łuszczewski, M. S. W.
(L. S.) A. Gliński; S. G.

podaje ią do wiadomości publiczney, zalecając najsćisleye stosowanie się do niey wszystkim, do których to należy. —

Uwiedomienie. Sąd Pokoju Powiatu Kościańskiego uwiadomia szanownych Obywateli i mieszkańcow Powiatu Kościańskiego, iż rozpoczoł swe urzędowanie dnia 15go miesiąca. Lipca r. b. Dan w Kościanie 15go m. Lipca 1808.

Józef Boianowski, Sędzia Pokoju
Powiatu Kościa: członek Legii Chonoro:

Odezwa do Dobroczyńności.

Na dniu wczorayszym miało tuteysze miasto nie-szczęście, że 21 z naylepszych domow w Poznańskiey ulicy z kościołem luterskim, pomieszkanie Pastora, 10 stodoł, i z owczarnią z dwoch set dwudziestu owcami zawierającą X. Proboszcza tuteyszego, pożaru ofiarą się stały. Tenże ogień wybuchnął o godzinie 5 z rana w chlewie blisko mieszkania luterskiego Pastora, i pomimo wszelkiego usiłowania obywatelstwa i przybyłych są-

siedztw, ogarnął ogień dranicowe i słomiane wyszły suszą dachy tak nagle, że nawet ani rzeczy, ani też do życia potrzebne posiłki wyratowane być nie mogły. Nieszczęśliwym ogołoconym ze wszystkiego pozostała jedynie nadzieja w spaniałomyślnych współbliźnych, że ich przez szczodroblive ofiary łaskawie wesprze raczą. Takowe przychodzące ofiary będą podług potrzeb pogrzałych familow sumiennie podzielone, a podchlebając sobie, że prośba nasza pożądanym skutkiem odbierze, oświadczamy zarazem tymże Panom Obywatelom z poblížszego sąsiedztwa naszego, którzy się do gaszenia ognia tak szczerze przyłożyli, że przez ich usiłowanie dalszemu pożarowi całemu miastu grożącemu zapobiegli, nayszcześnie dzięki nasze. — Działo się w Wronkach dnia 21. Juli.

Magistrat.

Obwieszczenie. Trybunał 1szej Instancyi Departamentu Poznańskiego uwiadomia wszystkich mających ochotę być Aplikantami; aby wczasie do nas zgłosili się. Pilne doświadczenie postępowań Sądowniczych czyniąc ich użytecznymi własnemu ich dobru i interessom. a w miarę zdolności, zasług i aplikacyi, wskaże im prawo pierwszeństwa do Urzędow zawakować mogących, które Trybunał im zapewnia. Dan w Poznaniu d. 22 Lipca 1808. roku.

J. Stablewski Prezydntący

Uwiadomienie. Prefektura Departamentu Poznańskiego. — Gdy licytujący, który na terminie do zadzierzawienia ekonomii Szydłowskiej przez licytacją, jako więcej dający utrzymał się, i tenże będąc wezwany do spisaniu kontraktow, nie stawil się, na terminie naznaczonym, a zatem Prefektura jest przymuszana, przez nowo sporządzoną licytacją też ekonomią szydłowską zadzierzawic, do ktorej odbycia wyznaczyła termin na dzień 25ty t. m. roku przed południem o godzinie 9tej w biorze Prefektury przed Urodz. Assesorem Sławińskim, dla czego wzywa wszystkich, mających chęć zadzierzawic tę ekonomią, aby się w dniu wspomnianym stawili i swe podania do protokolu uczynili, jednak, aby wstrętu nie mieli iż to już jest zapóźno, i że gospodarstwo przez tenczas może jakiemu upadkowi podpadać, starała się Prefektura temu zapobiedz, dla czego témczasowic wystala do tej ekonomii z swego grona członka, który się trudni tak sprzętem sian, zboż, jako zarządzeniem gospodarstwa i prowadzeniem propinacyi, przez co żadney straty, jak tylko zysku spodziewać się można — jednak każdy stawiający na tym terminie, będzie obowiazany kaucją przyzwójtą przed rozpoczęciem licytacyi złożyć,

w ktora się wczesnie usposobic winien. — Działo się w Poznaniu w Biorze Prefektury dnia 17go Lipca roku 1808.

Uwiadomienie. Będąc przez JWgo Ministra Sprawiedliwosci mianowanym na Notaryusza czyli Pisarza Aktowego w Rawiczu a zaprzysiężony na posiedzeniu Prześwie: Trybunału 1szej Instancyi Departamentu Poznańskiego, rozpoczynam moy urząd, do ktorego należy: przyjmowanie i expedyowanie Aktow, i kontraktow, ktorym Strony, powinny, lub chcą nadadź cęchę urzędownosci taką, iaka jest przywiazana do Aktow powagi publiczney. — O czém szanowną Publicznosc ninieyszem się uwiadomia. w Rawiczu dnia 17. Lipca 1808.

Wollenhaupt Notaryusz.

Uwiadomienie. Prześwietna Publicznosc uwiadomia się ninieyszym, iż ustanowieni, i przysięgli Adwokaci przy Trybunale Pierwszey Instancyi Departamentu Poznańskiego są: Xawery Jonemann, Onufry Izbiński, Alexander Przepałkowski. Wincenty Topiński, Adam Kosicki, Łukasz Sarnowski, Wawrzyniec Wierzbinski, Marcin Zaborowski, Felix Topiński, Nepomucen Kamiński, Leonard Dobieliński, Weisleder.

Uwiadomienie. Niżej podpisany donosi Publicznosci i wzywa wszystkich swych Wierzycieli ziakegokolwiek zrodla, czy ze skryptu, czy z wexlu do niego pretensye mających, aby się zgłaszali, lub osobiście udali, ktorych sprawiedliwosc iezeli ie zna, starać się będzie one natchmiast zaspokoic. Wzywa także niżej podpisany wszystkich swych dłużnikow, aby mu należące się długi zaplacili, ktorym powolnosc swoię w oczekiwaniu ofiaruie do S. Michała r. b. po uplynionym tym czasie wszystkich pożywać, drogą processu swoiey należytości dochodzic będzie. w Poznaniu d. 23. Lipca 1808.

Konstantyn Żupański.

Doniesienie. Ponieważ na terminie d. 1. t. m. do licytacyi domu pod Nr. 204, na placu farnym sytuowanego, do altaryi S. Mikołaja kościoła Kolegiaty i Parochialnego S. M. Magdaleny należęcego, naznaczonym, summa przez licitantow szacunkowi tegoż domu nie odpowiadająca ofiarowana była, naznacza się przeto ieden ieszcze termin zawity, na dzien 5. Sierpnia, o ktorym Publicznosc uwiadomiając wszystkich nabycia tegoż domu sobie życzących o godzinie 11. przed południem na ratuszu Poznańskim do Izby Sessyonalney Magistratowey wzywa.

W Poznaniu d. 2. Lipca 1808.

Magistrat miasta Poznania.

Doniesienie. Gdy niektorzy z moich przyjaciół oświadczyli mi, że w kilku miejscach mowiono, że mój dobra Więckowice, Niepruszew i Otuszy i t. d. od JW. Turny nabył, korzystając z tego w interesach położenia; przeto ażeby Publiczność o moim rzetelnym myśleniu sposobie przekonała, bo nie droższego w życiu nie mam, jak mieć pocziwego człowieka imię, przeto oświadcza Publiczności, iż lubem zawarł punkta kupna z podpisem świadków słusznych i wiary godnych, i ugodziłem też dobra za 1,654,000 zł. pol. z poręką wiecznym, z tym wszystkim gdy JW. Turnie zdarzy się kro, co więcej da, w ten czas, że od Punktów kupna odstąpię, do 15. Maja 1809. słowem honoru oświadcza, a tym sposobem spodziewam się, że od mylnej opinii o mnie, tych co tak myślą, odwrócę.

Jożef Chłapowski, z Turwi.

Doniesienie. Mając honor wszystkich moich obcych Przyjaciół i Dobrodzieiów, o moim szczęśliwym przybyciu tutaj d. 19. b. m. uwiadomić, niemogę zaniedbać im oraz winne dzięki za okazaną miłość i dobroć uniżenie złożyć.

W Warszawie dnia 21. Lipca 1808.

Kaznodzieia dworny i Prezydent Konsystoryi Diehl.

Doniesienie. Ołtrych Adwokat przy Trybunale I. Instancyi Departamentu Poznańskiego nominowany, mieszka w kamienicy Nowiszewskich pod Nr. 108. na Szerokiej ulicy w Poznaniu.

Doniesienie. Bardzo przednią wódkę wiśniową, kwarta po 4 zł. można u niżej podpisanego w składzie gorzalczanym z Owinska na Szerokiej ulicy pod Nr. 114. dostać. Osobliwsza dobroć tej wódki przynagła mnie o tem szanowney Publiczności donieść i na łaskawe względy rachować.

J. G. Błodow.

Doniesienie. W Turwi w ogrodzie włoskim jest miejsce dla ogrodnicy, ktoby chciał dać w naukę oświadcza niżej podpisany ogrodnik, iż w ciągu 3ch lat bo na krodzey nie może być przyjętym, byle miał ochotę, wyuczy wrozmnożaniu kwiatów tribnauzow, ananassow, mistbetow, szczepienia i okulizowania drzew, potażeryi czyli warzywa, nie żądając tylko na 3 lata odwyczenia 12 czerw. zł. wikt od mego Pana mieć będzie; oporządzenie zaś swoje mieć powinien.

Kasper Stowicki, ogrodnicy.

Uwiadomienie. Prefektura Departamentu Poznańskiego. Czyni wiadomo, iż parkan około ogrodu puiezuickiego w Poznaniu, przez entrepryzę ma być wystawiony. Termin do licytacji, tym końcem odbyć się mający, wyznacza się na

dzień 3. miesiąca Sierpnia r. b. o godzinie 10rej z rana w Biorze Prefektury. Wzywają się więc wszyscy, ktorzyby tej entrepryzy podjąć się chcieli, aby się na terminie wyżej oznaczonym stawili. — O warunkach takowej entrepryzy na terminie dalszą powzięć mogą informacją. —

W Poznaniu dnia 19. Lipca roku 1808.

Uwiadomienie. Na mocy wydanego od Prześwictney Administracyi generalney towarzystwa ogniowego pod dniem 7. r. m. zalecenia podaje się do publiczney wiadomości, że wszelkie podania w interesach towarzystwa ogniowego do Administracyi generalney szynione, pierwey do urzędu poborowego, inspekcyi miast przesyłane bydy mają, inaczezy w Administracyi przyjęte i rezolwowane nie będą. W Poznaniu dnia 21. Lipca roku 1808.

Magistrat miasta Poznania.

Do zadzierzawienia. Ponieważ zadzierzawienie klucza Kamińskiego do JW. Mortier Marszałka Państwa Francuzkiego należącego, w Departamencie Bydgoskim sytuowanego, na terminie 12. r. m. z przyczyny za niskich podań, nie przyszło do skutku; zaczym wyznaczony został ieszcze ieden termin na dzień 15. miesiąca Sierpnia r. b., ktory ma być ostatecznym, przed W. Malinowskim Notaryuszem publicznym Departamentu w Poznaniu, w kancelaryi iegoż. Na ktory mający ochotę objąć majątność Kamińską na 18 lat w dzierżawę, stosownie do poprzednich obwieszczeń wzywają się. W Poznaniu dnia 20. Lipca roku 1808.

Do zadzierzawienia. Kamienica do sukcesyji JW. Hrabiego Kazimierza Sułkowskiego ś. p. tu na rynku pod Nro. 293. będącym wraz z sklepami i piwnicami na dniu 14. Sierpnia r. b. z rana o godzinie dziesiątej więcej datacemu w dzierżawę ma być puszczone. Ochotnicy do najećcia w tej mierze i w czasie wyznaczonym na probostwie zameldować i possessyą za kontraktem narychmiast odbierać mogą. W Lesznie dnia 16. Lipca roku 1808.

Gweldner, ezeaktor testam.

Do Zadzierzawienia. Dom na Garbarach pod Nr. 401. sytuowany dawniey Szlachetnego Hillebranta a teraz do Kommissyji Restauracyiney należący w Dzierżawę od Święta S. Michała r. b. puszczoney będzie. Termina do licytacji Publiczney na Ratuszu Poznańskim w Izbie Sessyonalney Magistratowej odprawić się miany naznaczone są dnia 20 i 28 b. m. i zawity 1. Sierpnia r. b. wszystkie przed Po-

łudniem o godzinie Jedenastej z rana. w Poznaniu d. 14 Lipca 1808.

Magistrat Miasta Poznania,

Do przedania. Na zaspokojenie szlachetney Pani Emilii Zofii z Radeskow Brauerowey i sławnego Woyciecha Cieslińskiego w Pyzdrach mieszkających, mają domostwo pod Nrem 95 w Toruńskiej ulicy i sadek pod Nrem 224 za Słupiecką bramą w Pyzdrach leżący, które domostwo 1800, a sadek z przyległościami 2100 zł. polsk. taxowane są, sławnemu Jakubowi Sniegockiemu i jego żonie Katarzynie z Jętkiewiczow należące na terminie dnia 8. Sierpnia r. b. z rana o 9. godzinie w sądowey izbie przedane bydź, a to naywięcej dającym za gotową zapłatą w kurancie, co się publiczności donosi, żeby ci co ochotę mają do kupienia stanąć mogli. Dan w Pyzdrach dnia 30. Czerwca roku 1808.

Sąd miasta Pyzdr.

Do przedania. Grunta mieyskie Franciszkowi Karolowi Peszke z Trzciela należące się, 1) Dom w Trzcielu przy tak nazywających ławkach miasta starego stojący z stajnią i szopą przy tym stojącą na 390 tal. oszacowany; 2) łąka jedna przy Trzcielu między pańskimi i Jakuba Hemmerlinga łakami leżąca na 80 tal. otaxowana; 3) łąka druga przy Trzcielu także leżąca na 70 tal. oszacowana, 4) ogród jeden przy Trzcielu za tak nazywającym mostkiem małym leżący na 12 tal. taxowany; 5) ogród drugi w Wyrębach przy Trzcielu leżący na 40 tal. podany; 6) także ogród przy drodze Lwoweckiey koło Trzciela leżący na 150 tal. otaxowany, mają względem długow naywięcej dającym publicznie bydź przedane. Do odbierania ofiar dających są termina na d. 11. Czerwca, na d. 9 Lipca i na d. 6. Sierpnia 1808. z których ostatni jest peremtoryczny w Trzcielu starym wyznaczone. Do osiadłości zdolni ochotę kupie mający mogą ofiary swoje wżwyżwyznaczonych terminach podać, i niebędzie zatym na ofiary po upłynieniu ostatniego nadchodzące reflektowane i owszem dla ostatniego naywięcej ofiarującego jeżeli inszych przeciw temu prawnych niebędzie fundamentow, przybicie nastąpi. Taxa u niżej podpisanego każdego czasu przeyrzana bydź może, i zapozywają się zaraz wszyscy nieznanomi pretendenci realni

niniejszym, aby pretensya swoje naydalej w terminie ostatnim podali, inaczej się spodziewać mogą, iż oni potym iedynie do massy pozostałej oddaleni zostaną. Dan w Szmiglu d. 25. Kwietnia 1808. Vigore Comissionis.

Beelitz, Sędzia.

Do przedania. Publiczności niniejszym wiadomo się czyni, iż gospodarstwo zmarłego Michała Szmargally w olędрах Nowo Iastrzemeskich, które na 2229 talerow 8 dgr. otaxowane subhastowane zostało, i tym końcem termina na 4go Lipca, 1go Sierpnia, i 5do Września r. b. tu wyznaczone są. Zapozygam wszystkich którzy rzeczne gospodarstwo posiadać i zapłacić są w stanie, aby na wyznaczonych terminach stanęli, i ofiary swoje do protokulu ogłosili, spodziewając się, iż ten który na terminie ostatnim naywięcej dającym bydź się okaże, jeżeli prawne iakiekolwiek przeszkody zachodzić nie będą, przy kupnie utrzymanym zostanie, na żadne zaś późniejsze oferty względ nie nastąpi. W Kargowie dnia 1go Czerwca 1808.

Vigore Commissionis,
Stenger.

Do przedania. Całkowity mało co używany aparat do palenia wódki, składający się z dwóch wielkich alembikow i z iednego, mniejszego, z węzow, küblfarow i. r. d. jest na sprzedaż kilka mil od Poznania. Bliższą informacją udzieli JP. Rosenkranz w Poznaniu, mieszkający w Domu Pana Ziegler przed Wrocławską bramą Nr. 98; lub też Burmistrz Niercese w Pniewach.

Do przedania. Dnia 1go Sierpnia o godzinie 9 z rana zostaną na tuteyszey Komorze Cełł i Konsumpcyi, teraz w Pakhofie, na Napoleońskiej Ulicy, swą czynność odbywającej, różne Towary; iako to: Manszester, Chustki Muszlinowe i bawelniane, niemniej Cycu Łokci 56 plus Licitando za gotowe pieniądze od przedane. Chęć mający kupna, mogą się w oznaczonym Mieyscu i czasie zgłosić: w Poznaniu d. 23. Czerwca 1808. Komora Główna Cełł i Konsumpcyi.

Do przedania. Znaczna ilość Okowity 12. Proby jest i po beczce pod Nr. 24 na Rybakach na pierwszym piętrze do przedania.